

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всесвітньої історії та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 16.10.2019 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

підготовки бакалавра
спеціальності 242 Туризм
освітньої програми Туризм

підготовки бакалавра
спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа
освітньої програми Готельно-ресторанна справа

Програма навчальної дисципліни “Філософія” підготовки бакалавра, галузі знань 24 *Сфера обслуговування*, спеціальності 242 *Туризм*, за освітньою програмою *Туризм*; підготовки бакалавра, галузі знань 24 *Сфера обслуговування*, спеціальності 241 *Готельно-ресторанна справа*, за освітньою програмою *Готельно-ресторанна справа*.

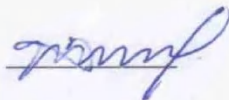
Укладач: Опейда Л. М. кандидат філософських наук, доцент кафедри всесвітньої історії та філософії

Рецензент: Лішук-Торчинська Т. П. кандидат філософських наук, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії та філософії

протокол № 2 від 5 вересня 2019 р.

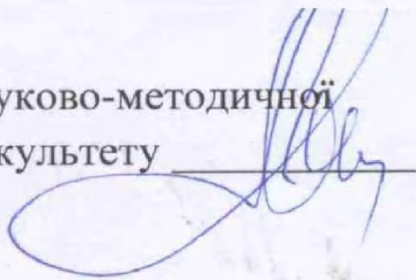
Завідувач кафедри:

Борейко Ю.Г.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології та національної безпеки
протокол № 2 від 9.10. 2019 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету

(Шваб А. Г.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	24 Сфера обслуговування 242 Туризм освітньо-професійна програма Туризм 24 Сфера обслуговування 241 Готельно-ресторанна справа освітньо-професійна програма Готельно-ресторанна справа освітній рівень – бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання - 3
		Семестр - 6-ий
		Лекції - 26 год.
		Практичні (семінарські) -16 год.
		Лабораторні ____ год.
ІНДЗ: немає		Індивідуальні _____ год.
		Самостійна робота - 70 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: іспит	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Курс «Філософія» передбачає ознайомлення зі специфікою філософського знання, особливостями історичних типів філософії, із загальнотеоретичними основами філософії, зокрема: філософським вченням про буття (онтологія), філософією пізнання (гносеологія, епістемологія, методологія), діалектикою як теорією і методом, а також філософією свідомості. Особлива увага приділяється філософії природи, людини (філософська антропологія) та суспільства (соціальна філософія), а також теорії цінностей (аксіології).

Розгляд основних напрямів становлення і розвитку філософської думки, теоретичних і методологічних основ філософії, дасть можливість студентам зрозуміти філософію як духовний процес, який проходить у сфері культури людства, як невід’ємна частина суспільного життя.

2. КОМПЕТЕНЦІЇ

Туризм

Загальні компетентності (ЗК)

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

Фахові компетентності (ФК)

- знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

Програмні результати (РН)

- володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами);
- проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- проявляти професійну толерантність до виявлення альтернативних принципів;
- аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Готельно-ресторанна справа

Загальні компетентності (ЗК)

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності (ФК)

- розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

Програмні результати (РН)

- застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг;
- розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Специфіка філософського знання. Історичні типи філософії

Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві

Світогляд, його структура та функції. Типи світоглядів. Поняття «філософія». Об'єкт та предмет філософії. Соціальні умови формування філософії. Духовні джерела філософії. Філософські проблеми та дисципліни. Специфіка філософського знання. Філософські методи. Функції філософії. Категорії філософії.

Тема 2. Історичні типи філософії

Західна та східна моделі (парадигми) філософії. Філософія в Давніх Індії, Китаї та Греції. Давньоіндійська філософія. Ортодоксальні ведичні філософські системи: веданта, міманса, ньяя, вайшешика, санкх'я, йога. Неортодоксальні школи: буддизм, джайнізм, чарвака-локаята. Основні категорії індійської філософії. Давня китайська філософія. Конфуціанство. Даосизм. «Дао-де-цзин». Легізм. Моїзм. Натурфілософія.

Тема 3. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії

Парадигма давньогрецької (еллінської) філософії. Від Хаосу до Космосу. Досократична філософія, її універсалістські орієнтації (Мілетська школа, Геракліт, піфагореїзм). Криза унітарності мислення (Елейська школа). Плюралістична тенденція філософського освоєння світу – Емпедокл, Анаксагор, Демокріт. Класична еллінська філософія – софісти, Сократ, Платон, сократичні школи, Аристотель. Криза класичної античної філософії. Філософія еллінізму (епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм). Римська антична філософія. Неоплатонізм.

Тема 4. Філософія середньовіччя та епохи Відродження

Середньовічна філософія: загальна характеристика. Апологетика (західна та східна). Патристика. Схоластика: середня та пізня. Реалізм і номіналізм. Західноєвропейський Ренесанс (ранній – італійський, пізній – північний). Гуманістичний характер філософії епохи Відродження. Реформація.

Тема 5. Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII)

Наукова революція XVI–XVII ст. та її вплив на розвиток філософії. Основні протилежні напрями у філософії Нового часу. Емпіризм. Англійська філософія XVII–XVIII ст. Раціоналізм. Філософія Просвітництва.

Тема 6. Німецька класична філософія

Критична філософія І. Канта. Агностичний апіоризм і категоричний імператив І. Канта. Суб'єктивний ідеалізм І. Фіхте. Об'єктивний ідеалізм Ф.-В.-Й. Шеллінга. Система ідеалістичної діалектики Г.-В.-Ф. Гегеля. Філософія Л. Фейєрбаха. Філософія марксизму.

Тема 7. Сучасна світова філософія

Позитивізм. Махізм та емпіріокритицизм («друга хвиля» позитивізму). Конвенціоналізм А. Пуанкаре. Неопозитивізм і аналітична філософія. «Критичний раціоналізм». Історична школа філософії науки. Прагматизм. Ірраціоналізм у сучасній

філософії. Волюнтаризм. «Філософія життя». Психоаналіз. ФеноменологіяЕ. Гуссерля. Екзистенційна філософія. Постмодернізм у філософії.

Тема 8. Українська філософія у контексті світової культури

Дохристиянські витоки української філософії. Філософська думка часів Київської Русі. Філософія українського Відродження та бароко. Філософія Г. Сковороди. Філософія Просвітництва й романтизму в Україні. Філософія української національної ідеї.

Змістовий модуль 2. Загальнотеоретичні основи філософії

Тема 9. Філософське вчення про буття (онтологія)

Проблема буття у філософії. Вчення про світ. Підстави існування світу. Сфери буття світу. Категорії як структури буття. Проблема категорій в історії філософії. Основні категорії онтології. Діалектика парних категорій та їх методологічна функція. Людина в бутті. Буття і час. Типи онтології. Космос, природа, людина. «Профанне» і «сакральне». Псевдосакральне. Природне і надприродне. Поцейбічне і потойбічне. Онтологія та теологія. Ідея Бога. Людське буття як практично-духовний «горизонт» світу.

Тема 10. Філософія свідомості

Поняття «свідомість». Проблема свідомості в історії філософії. Свідомість в контексті відношень людини до світу та до власного тіла. Виникнення свідомості. Ознаки (властивості) свідомості та її структура. Самосвідомість. Єдність мови та свідомості. Свідомість і людська життєдіяльність. Сфери свідомості. Рівні психічного життя людини.

Тема 11. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія

Пізнання як предмет філософського аналізу. Сутність пізнання у філософській традиції. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Інтуїція. Методологія наукового пізнання. Проблема істини в пізнанні. Абсолютна та відносна істина. Знання та його класифікація. Специфіка науки, співвідношення її з філософією та позанауковим знанням. Типологія філософських і методологічних проблем сучасної науки. Філософія техніки. Етичні проблеми комп'ютеризації. Проблема раціональності гуманітарного пізнання.

Тема 12. Діалектика як теорія і як метод

Поняття діалектики. Етапи історії діалектики. Закони діалектики: закон взаємного переходу кількісних змін у якісні, закон єдності і боротьби протилежностей, закон заперечення заперечення. Категорії діалектики.

Змістовий модуль 3. Філософія людини та філософія суспільства

Тема 13. Філософська антропологія

Релігійно-міфологічна антропософія. Натуралістична (наукова) антропософія. Філософські проблеми антропогенезу. Біологічне та соціальне в людині. Біологія та культура

в генезисі людини. Сфери буття людини. Філософська проблема взаємовідношення душі і тіла людини. Тема життя і смерті у філософії. Конечність індивідуального існування людини та людства. Соціальне буття людини як єдність індивідуального та суспільного буття. Людина і особистість. Буття людини у світі природи. Специфіка людського буття. Буття людини як реальний процес її існування. Буттєвість, свобода і творчість – сутнісні характеристики людини. Людське буття як “співбуття”. Проблема людської самості. “Я” та “інші”. Проблема інтерсуб’єктивного. Індивідуально-особистісне та соціально-спільнотнісне. Поняття цілепокладання: сутність, значення. Цілепокладання як спосіб людської життєдіяльності. Поняття гуманізму. Проблеми гуманізму. Гуманізм античний, гуманізм ренесансний, гуманізм сучасний.

Тема 14. Філософія культури

Поняття культури та її сутнісні начала. Атрибутивні ознаки та властивості культури. Генезис теорії культури. Проблема кризи сучасної культури. Людиномірна сутність культури. Культура як ціннісне ставлення людини до світу. Символічна природа культури. Культура і цивілізація. Східна та західна моделі культури, їх взаємовпливи. Плюралізм сучасних культур і цивілізацій. Україна у світовому геополітичному просторі.

Тема 15. Соціальна філософія

Основні засади філософського розуміння суспільства (філософія суспільства). Природа суспільства у філософській традиції. Онтологія соціального. Форми організації суспільного буття. Малі та середні соціальні групи. Великі соціальні групи як основні суб’єкти суспільного розвитку (класи, нації). Суспільство як самоорганізуюча та саморозвиваюча система. Матеріальне виробництво як фактор існування і розвитку суспільства. Суспільство як система соціальних відносин. Політика як регулятивний механізм функціонування та розвитку соціуму.

Тема 16. Філософія історії

Філософія історії: поняття та предмет. Лінійна філософія історії. Нелінійна філософія історії. Історичні виміри людського буття. Проблема сенсу історії. Міфологічна та релігійна історична свідомість. Сакральна та профанна історія. Проекти світової історії. Історизм сучасної культурної історії. Модуси історичного часу. Постісторичний етап суспільства.

Тема 17. Теорія цінностей (аксіологія)

Аксіологія в системі культури. Визначення цінностей. Об’єктивістська та суб’єктивістська концепції цінностей. Класифікація цінностей. Функції цінностей. Базові цінності людського буття. Космічно-природна основа людського буття. Стратегія людства в планетарному масштабі. Провідні ціннісні орієнтації людства на межі тисячоліть.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Специфіка філософського знання. Історичні типи філософії					
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	6	2		4	
Тема 2. Історичні типи філософії	8	2	2	4	
Тема 3. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії	8	2	2	4	
Тема 4. Філософія середньовіччя та епохи Відродження	6	2		4	
Тема 5. Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII)	6	2		4	
Тема 6. Німецька класична філософія	7	2		4	1
Тема 7. Сучасна світова філософія	7	2		4	1
Тема 8. Українська філософія у контексті світової культури	6	2		4	
Разом за модулем 1	54	16	4	32	2
Змістовий модуль 2. Загальнотеоретичні основи філософії					
Тема 9. Філософське вчення про буття (онтологія)	9	2	2	4	1
Тема 10. Філософія свідомості	9	2	2	4	1
Тема 11. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія	8	2	2	4	
Тема 12. Діалектика як теорія і як метод	6		2	4	
Разом за модулем 2	32	6	8	16	2
Змістовий модуль 3. Філософія людини та філософія суспільства					
Тема 13. Філософська антропологія	6		2	4	
Тема 14. Філософія культури	7	2		4	1
Тема 15. Соціальна філософія	7		2	4	1
Тема 16. Філософія історії	9	2		6	1
Тема 17. Теорія цінностей (аксіологія)	5			4	1
Разом за змістовим модулем 3	34	4	4	22	4
Всього годин	120	26	16	70	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Філософія Стародавнього Сходу.
2. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії.
3. Схоластика та патристика – основні напрямки філософії середньовічної Європи.
4. Гуманістичний характер філософії епохи Відродження.
5. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва.
6. Німецька класична філософія.
7. Філософія XIX – XX століть та сучасна західна філософія.

8. Онтологія: філософський зміст проблеми буття.
9. Філософія свідомості.
10. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія.
11. Діалектика як теорія і як метод.
12. Філософська антропологія.
13. Філософія культури.
14. Соціальна філософія.
15. Філософія історії.
16. Теорія цінностей (аксіологія).

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Специфіка викладання курсу полягає у використанні двох видів контролю: поточного і підсумкового.

Поточний контроль включає в себе:

- тестування – така форма контролю дозволяє перевірити загальну підготовку студентів до кожного заняття, проводяться регулярно на вибірковій основі;
- опитування – проводиться з метою виявлення вмінь студентами оперувати вчитаним викладачем матеріалом, відповідати на додаткові питання, проводиться регулярно на вибірковій основі;
- самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вмінь чітко і послідовно відповідати на поставлені запитання, вмінь працювати самостійно.

Таблиця 3

Поточний контроль (max=40 балів)								Модульний контроль (max=60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 2	100
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		Комп'ютерне тестування	
T 1-2	T 3	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 15	60	
5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	

67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано(з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Метафизика / Аристотель. – К. : Основи, 2002. – 826 с.
2. Арістотель. Політика / Арістотель. – К. : Основи, 2000. – 238 с.
3. Адорно Т. В. Проблемы философии морали / Т. В. Адорно – М. : Наука, 2000. – 238 с.
4. Алексеев П. В. Философия : [учебник] / П. В. Алексеев. – М. : Наука, 2001. – 603 с.
5. Андрущенко В. П. Вступ до філософії. Великі філософії / В. П. Андрущенко. – Х. : СИДФНЧиженкр С. Ю. Тов. “РНФ”, 2005. – 512 с.
6. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії (Західноєвропейський контекст) : [підруч. для вузів] / В. П. Андрущенко. – К. : ТанDEM, 2000. – 416 с.
7. Барулин В. С. Социальная философия : [учебник] / В. С. Барулин. – М. : Знание, 1999. – 558 с.
8. Бердяев Н. А. О назначении человека / Н. А. Бердяев. – М. : Логос, 1993. – 458 с.
9. Бойченко І. В. Філософія історії : [підручник] / І. В. Бойченко. – К. : Знання, 2000. – 723 с.
10. Вернадский В. И. Философская мысль натуралиста / В. И. Вернадский // Мир философии. – М. : Наука, 1992. – 567 с.
11. Винниченко В. Відродження нації / В. Винниченко. – К. : Знання, 1990. – 728 с.
12. Всемирная энциклопедия : Философия / ред. А. А. Грицанова. – М. : Наука, 2001. – 1311 с.
13. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості : дослідження категорії “громадянське суспільство” / Ю. Габермас. – Л. : Свічадо, 2000. – 317 с.
14. Гадамер Ганс-Георг. Істина і метод. Основи філософської герменевтики / Ганс-Георг Гадамер. – К., 2000. – 457 с.
15. Гегель Г. В. Ф. Лекции по философии истории / Г. В. Ф. Гегель. – СПб. : Наука, 2000. – 477 с.
16. Горський В. С. Історія української філософії : [навч. посіб.] / В. С. Горський – К. : Знання, 2001. – 374 с.
17. Гуревич П. С. Философия культуры : [учеб. для вузов] / П. С. Гуревич. – М. : Наука, 2001. – 349 с.

18. Гуревич П. С. Философская антропология : [учеб. пособие для вузов] / П. С. Гуревич. – М. : Наука, 2001. – 454 с.
19. Гулыга А. В. Немецкая классическая философия / А. В. Гулыга. – М. : Знание, 2001. – 413 с.
20. Гуссерль Э. Философия как строгая наука / Э. Гуссерль. – М. : Знание, 1997. – 743 с.
21. Декарт Р. Міркування про метод : Щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках / Р. Декарт. – К. : ТанDEM, 2001. – 101 с.
22. Джеймс В. Прагматизм / В. Джеймс. – К.: Знание, 2000. – 142 с.
23. Жильсон Э. Философ и теология / Э. Жильсон. – М. : Наука, 1995. – 189 с.
24. Зотов А. Ф. Западная философия XX века : [учеб. пособие] / А. Ф. Зотов. – М. : МГУ, 1998. – 431 с.
25. Історія філософії : [підручник] / [за ред. проф. В. І. Ярошеця]. – К. : Знання, 2002. – 774 с.
26. Історія філософії : [словник] / [за ред. проф. В. І. Ярошеця]. – К.: Знання, 2005. – 1200 с.
27. Кармин А.С. Философия : [учеб. для студ. и асп. вузов] / А. С. Кармин. – СПб. : ДНК, 2001. – 531 с.
28. Канке В. А. Философия : [учеб. пособие] / В. А. Канке. – М. : Логос, 2001. – 270 с.
29. Кант І. Критика чистого розуму / І. Кант. – К. : Юніверс, 2000. – 501 с.
30. Касьян В. І. Філософія : [Навч. посіб] / В. І. Касьян. – К. : Знання, 2004. – 406 с.
31. Кемеров В. Е. Хрестоматия по социальной философии : [учеб. пособие для вузов] / В. Е. Кемеров. – М. : Знание, 2001. – 569 с.
32. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М. : Знание, 2001. – 605 с.
33. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні : Курс лекцій : [навч. посіб] / І. В. Огородник. – К.: Знання, 1999. – 543 с.
34. Опейда Л. М. Від подорожування до філософування: світоглядно-філософський аналіз / Л. М. Опейда, А. Р. Опейда // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – № 12 (396). – С.15–18.
35. Опейда Л. М. Туризм як внутрішня потреба екзистенційного оновлення особистості / Л. М. Опейда, А. Р. Опейда // Соціологічні студії : наук.-практ. журнал. – 2015. – № 2 (7). – С. 43–46.
36. Опейда Л. М. У пошуках смисложиттєвих орієнтирів / Л. М. Опейда // Наук. вісн. СНУ ім.. Лесі Українки – Луцьк, 2018. – № 11 (384). – С. 46–50.

37. Опейда Л. М. Філософія: навчально-методичні рекомендації з курсу / Л. М. Опейда. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 24с. Науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки надано гриф “Рекомендовано” (протокол № 2 від 21.10.2015р.).
38. Опейда Л. М. Цивілізаційні перспективи людства: світоглядно-філософський аналіз / Л. М. Опейда, А. Р. Опейда // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – № 13 (397). – С.17–22.
39. Opeida L., Opeida A. The development and implementation of innovative and information technologies in the tourism activities and educational process (using “Virtual Volyn” as an example) / L. Opeida, A. Opeida // KELM : Knowledge. Education. Law. Management. (Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie). – Lodz : PIKTOR, 2017. – № 4(20) – P. 272–277. (Index Copernicus, Academic Resource Index, World Cat).

8. Перелік питань до іспиту

1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.
2. Соціальні умови та духовні джерела формування філософії.
3. Світогляд, його суспільно-історичний характер.
4. Співвідношення філософії з наукою і релігією.
5. Філософські проблеми і дисципліни. Специфіка філософського знання.
6. Методи та функції філософського знання.
7. Особливості філософських категорій в порівнянні з поняттями конкретних наук.
8. Історико-філософський процес. “Основне питання філософії”: різноманіття підходів.
9. Західна та східна моделі (парадигми) філософії.
10. Особливості давньоіндійської філософії.
11. Давня китайська філософія.
12. Основні школи давньогрецької філософії.
13. Філософія античного світу.
14. Теоцентричний характер середньовічної філософії. Полеміка реалізму та номіналізму.
15. Арабська філософія середньовіччя та її відношення до античної філософської спадщини (Авіценна, Аверроес, Аль-Фарабі).
16. Антропоцентризм філософії Відродження, її гуманістична спрямованість та світоглядний зв'язок з літературою та мистецтвом.
17. Наукові революції XVII століття. Проблема методу пізнання у філософії Ф. Бекона і Р. Декарта.
18. Вчення про субстанцію у філософії Нового часу (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц).
19. Ідеї гуманізму та Просвітництва у філософії XVIII століття (Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, Ф. Вольтер).
20. Основи теорії пізнання І. Канта.
21. Філософська система Г. Гегеля.
22. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
23. Філософія марксизму.
24. Особливості сучасної світової філософії.
25. Позитивізм та його різновиди.

26. Ірраціоналізм А. Шопенгауера, С. К'єркегора, і "філософія життя" Ф. Ніцше.
27. Філософія психоаналізу і неофрейдизм.
28. Екзистенціально-антропологічні напрями філософії.
29. Ситуація Постмодерну у філософії.
30. Філософська культура Київської Русі.
31. Філософська система Г. Сковороди.
32. Ідеї державотворення у філософській та суспільно-політичній думці України кінця XIX – початку XX століття.
33. Російська релігійна філософія XIX – початку XX століття.
34. Проблема буття у філософії.
35. Матерія і рух. Простір і час.
36. Проблема свідомості у філософії.
37. Свідомість як ідеальне буття.
38. Свідомість і самосвідомість. Структура і форми самосвідомості.
39. Суспільна свідомість та її співвідношення із суспільним буттям.
40. Пізнання як предмет філософського аналізу.
41. Чуттєве і раціональне пізнання.
42. Проблема істини в пізнанні.
43. Роль практики в процесі пізнання.
44. Наука і наукове пізнання.
45. Поняття методу і методології. Загальнонаукові методи пізнання.
46. Закон як форма відображення об'єктивного світу і ступеня розвитку пізнання.
47. Діалектика як теорія і як метод.
48. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни та розвиток. Закони діалектики.
49. Суперечність як джерело розвитку.
50. Закон єдності й боротьби протилежностей.
51. Роль закону заперечення заперечення в постановці і розв'язанні проблеми співвідношення прогресу і регресу в суспільному розвитку.
52. Категорії "якості", "кількості", "міри" у світлі закону взаємного переходу кількісних та якісних змін.
53. Сутність і явище як категорії діалектики.
54. Категорії можливості та дійсності, їх взаємозалежність.
55. Категорії частини і цілого, їх взаємозв'язок.
56. Категорії необхідності та випадковості.
57. Діалектична єдність категорій змісту і форми.
58. Поняття системи та елемента. Принцип системності в науці.
59. Сутність причинно-наслідкового зв'язку. Детермінізм і фаталізм.
60. Категорії одиничного, особливого і загального та їх взаємозв'язок.
61. Проблема людини у філософії.
62. Основні філософські підходи до сутності людини.
63. Антропосоціогенез. Єдність природного і соціального в людині.
64. Проблема духовності та сенсу життя людини.
65. Становлення концепції діяльнісної сутності людини.
66. Природа як предмет філософського осмислення.
67. Поняття феномену релігії.
68. Буття Бога у філософській інтерпретації.
69. Мораль як форма суспільної свідомості. Історичність моралі.
70. Культура як спосіб життєдіяльності та міра розвитку людини.
71. Філософське розуміння культури. Проблема типології культури.
72. Поняття творчості. Види творчості: науково-технічна, художня, соціальна.
73. Людина в суспільній системі: індивід, індивідуальність, особистість.
74. Феномен "відчуження" в марксизмі та екзистенціалізмі.
75. Природа суспільства у філософській традиції.
76. Форми організації суспільного буття.

77. Концепції “відкритого” і “закритого” суспільства.
78. Типологія суспільств. Сучасне інформаційне суспільство.
79. Малі та середні соціальні групи. Великі соціальні групи як основні суб’єкти суспільного розвитку(класи, нації).
80. Соціальна революція, її об’єктивні передумови і суб’єктивні фактори.
81. Глобальні проблеми сучасного суспільства і перспективи людства.